

TROGEN HUSTRU SÖKES



# Trogen hustru sökes

Robert Goolrick

Översättning  
Claes Göran Green



HISTORISKA MEDIA

Historiska Media  
Box 1206  
221 05 Lund

First published in the United States under the title:

A RELIABLE WIFE

Copyright © 2009 by Robert Goolrick

Published by arrangement with Algonquin Books of Chapel Hill,  
a division of Workman Publishing Company, New York.

© Svensk utgåva Historiska Media 2011

Översättning: Claes Göran Green

Sättning: Stilbildarna i Mölle/Frederic Täckström, [www.sbmolle.com](http://www.sbmolle.com)

Omslag: Maria Jörgel Andersson/Charles Brock, FaceOut Studio

Omslagsbild: Steve Gardner/Pixelworks Studio, Shutterstock.com

Tryck: ScandBook, Falun 2011

Tryckning: 1 2 3 4 5 6 7 8 9

ISBN: 978-91-86297-81-7

Till Jeanne Voltz, som var bättre för mig än jag var för  
mig själv, med evig kärlek och tacksamhet, och till min  
kära bror och syster B och Lindlay.

Var inte missmodig – tillgivenhet  
ska lösa frihetens problem.  
De som älskar varandra kommer att bli oövervinnliga.

Walt Whitman

”Efter massakern hördes en profetisk röst”



*Del ett*  
*Wisconsin. Höst. 1907*





## Kapitel ett

Det var bitande kallt, luften vibrerade av allt det som ännu inte hade inträffat. Världen stod stilla, klockan var exakt fyra. Ingen-ting rörde sig, inte en kropp, inte en fågel; under bråkdelen av en sekund fanns bara tystnad, fanns bara stillhet. Figurer stod frusna till is i det frusna landskapet; män, kvinnor och barn.

Om du hade varit där skulle du inte ha lagt märke till det. Du skulle inte ha lagt märke till din egen stillhet under denna tunna flisa av tid. Men om du hade varit där och av någon ofattbar anledning lyckats fånga stillheten, tagit ett negativ av den likt en glasplåt som tar åt sig ljus, skulle du när minnets bilder senare framkallades veta att detta var ögonblicket då det tog sin början. Klockan tickade. Klockan slog. Allt rörde åter på sig. Tåget var försenat.

Det snöade inte ännu, men snart skulle en snöstorm komma, doften fanns i luften. Marken var redan täckt med nedtrampad snö. Landskapet drog sig bort från din blick för att försvinna i en svart horisont som inte lämnade några detaljer kvar inuti dina ögon. Åkerstubb stack upp i snön, vass som rakblad. Kråkor pickade, förgäves. Floden flöt svart, som fylld av kylig olja.

Ingen har sagt att helvetet måste innebära eld, tänkte Ralph Truitt som stod i sin vårdade klädsel på perrongen vid den lilla järnvägsstationen mitt ute i ett fruset ingenstans. Helvetet kunde vara som här. Det kunde bli mörkare för varje minut som gick. Det kunde bli så kallt att skinnet över ens benknotor förtorkade.

Han stod mitt i folksamlingen, hans ensamhet var gränslös. Han kände att alla i den frusna oändlighet han levde i – där varje varelse led nöd, där varje hjärta ville ha någonting från honom – såg en mening med sin tillvaro och hade en plats där de fann ro. Alla utom han. För honom fanns ingenting. I hela denna kalla och dystra värld fanns ingen plats där han kunde söka frid och ro.

Ralph Truitt tittade på sitt silverur. Ja, tåget var försenat. Blickarna runt honom stirrade i tystnad; de visste. Han hade räknat med att tåget skulle komma i tid i dag. På minuten, hade han krävt. Han hade begärt punktlighet som andra begär att deras biff ska stekas på ett speciellt sätt. Nu stod han som en fåne, och alla tittade på honom. Och han var en fåne. Han hade inte ens lyckats med den här enkla uppgiften. Den lilla sista gnistan av hopp skulle lösas upp i intet.

Han var en man som var van vid att få det han ville ha. Alltsedan hans ofattbara förlust tjugo år tidigare; frun, barnen, hoppet han bar inom sig och de sista överdådiga fantasierna, hade han insett att det orubbliga i hans förväntningar var det enda försvaret mot den plåga han kände. Det fungerade för det mesta ganska bra. Han var obeveklig, och människorna i staden respekterade det, till och med fruktade det. Och nu var tåget försenat.

Runt honom på perrongen vandrade och tittade och väntade stadsborna, de försökte se obesvärade ut, som om deras väntan hade en annan mening än att se Ralph Truitt vänta på ett tåg som var försenat. De småskämtade med varandra. De skrattade. De pratade lågmält, av respekt för vad de visste var Ralph Truitts bakslag. Tåget var försenat. De kände snön i luften. De visste att snöstormen snart skulle börja. Precis som det fanns en dag varje år just innan den första hettan kom då

kvinnorna i staden som på en hemlig signal började uppträda i sina sommarklänningar fanns det en dag då vintern visade sin vassa egg just innan den rev sönder skyn. Detta var den dagen – sjuttonde oktober 1907. Klockan var fyra, och det var nästan mörkt.

Alla, säger alla, höll ett öga på vädret, och ett öga på Ralph. De väntade, tittade på när Ralph väntade och utbytte blickar varje gång Ralph tog fram sitt silverur. Tåget var försenat.

Han får vad han förtjänar, tänkte en del, oftast män. Andra, oftast kvinnor, tänkte vänligare tankar. Kanske efter alla dessa år, tänkte de.

Ralph visste att de pratade om honom, han visste att de känslor de hyste för honom var komplicerade och uttalades högt i samma ögonblick som han passerat och lyft hatten på det belevade sätt han ansträngde sig så hårt för att visa upp för omvärlden dag efter dag. Han kunde se det i deras ögon. Han hade sett det varje dag i hela sitt liv. Pladdret om hänsyn, det oundvikliga fnissandet åt vad de alla visste om hans förflutna. Ibland viskades även en vänlighet, för det fanns fortfarande något hos Ralph som kunde röra ett hjärta fyllt av medkänsla.

Knepet är att aldrig ge upp, det visste Ralph. Att inte sloka med axlarna i kylan eller stampa med fötterna eller blåsa varm luft i kalla handflator. Knepet är att koppla av i kylan, acceptera att den har kommit och ska bli kvar länge. Att låta sig omsvepas av den som man låter sig omsvepas av varma vårvindar. Knepet var att bli en del av den så att man inte avslutade en slitsam dag i kylan med stela värkande axlar och röda händer.

En del blir man förskonad från, tänkte han. Men det mesta inte, och verkligen inte kylan. Du kan inte fly från det för det mesta onda som bara händer. Att bli fråntagen kärlek. Besvikelsen. Tragedins fruktansvärda piskrapp.

Ralph stod alltså orubblig med framskjuten bröstkorg. Oberörd av kylan, förhärdad av skvallret höll han blicken fixerad på järnvägsspåren som försvann i fjärran. Han var hoppfull, och förvånad över att han hoppades att han såg ut att vara i gott skick, att han inte var för gammal eller för inskränkt eller för omedgörlig. Han hoppades att kaoset i hans själ och hans hopplösa ensamhet inte gick att se, under denna sista timme innan snön föll och stängde dem alla inne.

Han hade försökt vara en god människa, och han var verkligen inte ond. Han hade lärt sig själv att inte önska sig något efter sina första önskningar och förluster. Men nu önskade han sig något, och den önskan skrämde honom, gjorde honom rasande.

När han klädde på sig i sitt hus innan han for till järnvägsstationen hade Ralph kastat en blick på sitt ansikte i en av speglarna. Det han såg gav honom en chock. Det var chockerande att se vad sorg och nedlåtenhet hade åstadkommit med hans ansikte. Så många år av hat och vrede och saknad.

Innan han kom hit hade han hemma sysselsatt händerna med kragknappen och knuten till sin slips. Han gjorde det varje morgon, rättade till och justerade; det var en omsorg som tillhörde en pedantisk man. Men fram tills han hade tittat i spegeln och sett sin ängsliga hoppfullhet hade han inte på något stadium av det här vågstycket kunnat föreställa sig att ögonblicket skulle komma och att han skulle visa sig oförmögen att klara av det. Det kom han dock att tänka på när han såg sitt ödelagda ansikte. Han klarade inte av att plötsligt ryckas tillbaka till livet. Under alla dessa år hade han stått emot död och ohygglig fruktan. Han hade gått vidare, trotsat alla instinkter i sitt hjärta. Han hade fortsatt med att stiga upp och att åka in till staden och att äta och att driva sin pappas affärsrörelse och att, trots att han försökte undkomma det, ta

på sig ansvaret för dessa människors liv. Han hade alltid utgått från att hans ansikte sände ut en enda signal: Allt är som det ska. Allt är bra. Ingenting är på tok.

Men den här morgonen såg han i spegeln att det var omöjligt, att han var den ende som någonsin hade blivit lurad. Och han såg att han brydde sig om det, att det hade en betydelse för honom.

Dessa människors barn blev sjuka. Fruarna eller männen älskade eller älskade inte sin motpart medan Ralph själv var ansatt av tankar på sexualakten, på det sexuella liv som fanns förborgat under deras kläder. Andra människors lust. De rörde vid varandra. Deras barn dog, ibland alla på en gång, hela familjer under en och samma månad, i difteri eller tyfus eller influensa. Männen eller fruarna blev galna i kylan en natt och brände ned sina hus utan anledning eller sköt sina egna släktingar, sina egna barn. De slet av sig sina kläder inför andras ögon och urinerade ute på gatan och tömde tarmen i kyrkan där ormar krälade. De avlivade helt friska djur, brände sina ladugårdar. Det nämndes i tidningarna varje vecka. Varje dag ägde en ny tragedi rum, varje dag fallerade det normala på ett oförklarligt sätt.

De blötte sina kläder i fotogen och flyttade sig obetänksamt nära elden för att sedan svepas in i flammor. De drack gift. De matade varandra med gift. De fick döttrar med sina egna döttrar. De gick till sängs friska och vaknade tokiga. De flydde. Hängde sig själva. Sådant hände.

Samtidigt trodde Ralph att hans ansikte och kropp inte gick att läsa av, att han hade vänt en öppen och sympatisk blick mot människorna och deras smärtor och deras besynnerliga problem. Han gick till sängs och försökte att inte tänka på det, men den här morgonen hade han stigit upp och sett vilken tribut det hade krävt.

Hans hy var askgrå. Håret var livlöst och tunnare än vad han mindes. Mungiporna och ögonlocken strävade nedåt, graverade med ständigt förakt och ständig sorg. Hans huvud vippade bakåt när han ansträngde sig för att hålla sig undan de kroppar som stod alltför nära och pratade alltför högt. Allt det här, som hade sin rot i den fruktansvärda stiltjen i hans hjärta, var synligt. Alla såg det. Han hade inte försökt dölja någonting. Vilken dåre han hade varit.

Det hade funnits en tid då han hade blivit förälskad vid varje gathörn. Då han hade följt efter en sådan bagatell som ett bedårande band på en hatt. Ett lätt fotsteg, en lätt beröring från fällen på en kjol hade en gång varit nog, hade en gång räckt till för att få hans hjärta att skena. Skena av glädje. Skena av oförfalskade, djuriska förväntningar. Så övermäktigt förälskad att det gjorde ont i kroppen. Men nu hade han förlorat känslan för romantik, och när han såg sin spegelbild hade han med ett styng av avundsjuka tänkt på sitt yngre liderliga jag.

Han mindes när han första gången hade sett en vuxen kvinnas nakna arm. Han mindes första gången en kvinna hade släppt ned sitt hår bara för honom, det överflödande svallet som fick honom att rycka till, doften av tvål och lavendel. Han mindes varje möbel som hade funnits i rummet. Han mindes den första kyssen. Allt hade han älskat. En gång hade det för honom varit allt. Kroppens hunger hade varit hela meningen med livet.

Man kan leva med hopplöshet bara så länge man saknar hopp. Han var femtiofyra år gammal och förtvivlan hade drabbat Ralph som en infektion, utan att han ens visste om det. Han kunde inte peka ut vilket ögonblick hoppet hade lämnat hans hjärta.

Stadsborna nickade respektfullt när de kilade förbi. ”Godafton, herr Truitt.” Och de kunde inte låta bli: ”Är tåget lite

försenat, herr Truitt?” Han ville slå till dem, be dem gå sin väg, be dem lämna honom i fred. Eftersom de naturligtvis visste. Det hade sänts telegram, det hade förts över pengar, det hade köpts en biljett. De visste allt.

De visste allt om hans historia, från spädbarnsåldern. Många av dem, de flesta av dem, arbetade för honom på ett eller annat sätt, på järnverket, i skogen eller i gruvan eller med att köpa och sälja och pricka av hyror och kassor. Han underbetalade dem, trots att han för varje timme blev rikare. De som inte arbetade för honom utförde i stort sett inget arbete utöver det strävsamma och desperata knog som krävdes för att hålla enfaldiga och lata vid liv i ett hårt klimat.

En del av dem var lata, det visste han. En del var grymma mot sina fruar och barn, en del var otrogna mot sina tråkiga och stadgade män. Vintrarna var långa och så stränga att ingen kunde förväntas uthärda dem.

För en del förbyttes det normala livet i en mardröm. De svaldt till döds under de fasansfulla vintrarna. De lämnade samhället och levde ensamma i fallfärdiga kojor ute i skogen. De hittades dreglande och nakna och överlämnades till sinnessjukhuset i Mendota där de virades in i iskalla lakan och gisslades med elektrisk ström tills de kunde återbördas till sundhet och tystnad. Sådant hände.

Ändå var de som strävade vidare fler än de som inte gjorde det; de som stannade var fler än de som gav sig av. De som stannade, tokiga eller friska, hade alla snart att göra med Ralph Truitt. Även han strävade vidare i kylan och sin egen ohyggliga ensamhet.

”Snön kommer att falla tungt”, sa de.

”Mörkt redan”, sa de. Klockan var fyra och det var redan mörkt.